

UTENOS KOLEGIJA

Viešoji įstaiga, Maironio g. 7, LT-28142 Utena, tel. / faks. (8 389) 51 662
administracija@utenos-kolegija.lt, <http://www.utenos-kolegija.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 111965850.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

2023-06-21 Nr. V10-132

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NUTARIMO PROJEKTO

Utenos kolegijos Tarybos vardu reiškiamo nepritarimą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl 2023–2024 metų valstybinių kolegijų tinklo stiprinimo plano įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“ projekte (toliau – Nutarimo projektas) siūlomai priemonei Nr. 6 „Panevėžio kolegijos, Šiaulių valstybinės kolegijos ir Utenos kolegijos **valdymo organams priimti sprendimus ir iki 2023 m. gruodžio 1 d. informuoti Ministeriją dėl galimo reorganizavimo būdo jungiantis trims kolegijoms, numatant vystomas mokslo ir studijų kryptis Šiaurės Lietuvos regione bei po reorganizavimo veiksiančios aukštosios mokyklos struktūrą ir valdymo modelį**. Šių aukštųjų mokyklų vykdomų studijų krypčių sinergija ir poreikis stiprinti vykdomų studijų ir MTEP veiklos kokybę lemia poreikį peržiūrėti pateiktus veiklos stiprinimo planus ir ieškoti tarpusavio sinergijos sutelkiant kolegines studijas Šiaurės Lietuvos regione, o tai padėtų stabilizuoti studentų skaičių, padidintų absolventų atitiktį regiono darbo rinkos poreikiams, užtikrintų dėstytojų potencialą, reikalingą kokybiškoms studijoms ir MTEP veiklai vykdyti, efektyvintų išteklių naudojimą ir padidintų institucijų konkurencingumą, įvaizdž nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu“.

Nepritarimą Nutarimo projektui grindžiame žemiau pateiktais argumentais:

- Siūlymas ieškoti tarpusavio sinergijos sutelkiant kolegines studijas Šiaurės Lietuvos regione yra nekontingentinis, kadangi geografinė prasme Šiaulių ir Panevėžio apskritys yra Šiaurės Lietuvoje yra o Utenos apskritis - Rytų Lietuvoje. **Toks su regioninės politikos priemonėmis nesuderintas, tvariais argumentais nepagrįstas sprendimas skatina daryti prielaidą, kad LR Vyriausybės nutarime fiksuojama ateities perspektyva, pagal kurią aukštojo mokslo studijų Utenoje apskritai neliks.** Tai žeidžia Utenos regiono poreikį ir pagrįstą ambiciją turėti aukštojo mokslo studijas regione, nes pastaruoju metu plėtojant Utenos regioną siekiama pritraukti naujų nacionalinių ir užsienio investicijų, didinti regiono patrauklumą jaunimui, aukštos kvalifikacijos įvairių sričių specialistams, užsienio turistams. Viena iš pagrindinių sąlygų tokiai regiono plėtrai yra tvariai regione veikianti savarankiška aukštoji mokykla, kaip potencialas specialistų rengimui, mokslo žinių sklaidai. Atkreiptinas dėmesys, kad Utenos kolegijoje - vienintelėje Utenos regiono aukštojoje mokykloje, rengiami ne tik įvairių sričių specialistai regiono ir šalies verslui, sveikatos ir socialinės rūpybos įstaigoms, bet vykdomas regiono įmonių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas, regiono visuomenės švietimas, remiantis ilgamečiu bendradarbiavimu su Mykolo Romerio universitetu – kolegijos bazėje regiono žmonėms sudaromos galimybės įgyti magistro laipsnį. Yra didelė rizika, kad šios sritys sujungus tris skirtinguose regionuose veikiančias kolegijas, nebus plėtojamos tokia aprėptimi ir intensyvumu, kaip iki tol, kadangi tikėtina bus „uždaromas“ kai kurių krypčių specialistų rengimas, regiono įmonės susidurs su specialistų pritraukimo iš kitų miestų iššūkiais, to pasekoje, kolegija nebegalės vykdyti kvalifikacijos tobulinimo, vykdyti mokslo veiklos, projektų, švietėjiškų veiklų. Be to, regione yra itin aktuali jaunų žmonių vidinės emigracijos

problema, kada jaunimas, išvykęs studijuoti į kitus miestus, dažniausiai negrįžta. Tai gilina regiono senėjimo procesus. Todėl svarbu, kad jaunų žmonių gyvenamojoje vietoje būtų galimybė studijuoti, baigus studijas įsikurti, dirbti, kurti savo verslus, imtis ambicingų projektų, socialinių, labdarinių veiklų ir kt. Galima teigti, kad kolegijai netekus savarankiškumo, uždarius dalį studijų programų, nemaža dalis regiono jaunimo ir kitų stojančiųjų migruos studijuoti į Vilniaus ir Kauno aukštąsias mokyklas, nes Utenos regione sujungtos su kitomis kolegijomis Utenos kolegijos traukos centras taps nebepatrauklus.

- 2023–2024 metų valstybinių kolegijų tinklo stiprinimo veiksmų plane, patvirtintame LR Vyriausybės 2023 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 46 (toliau – Veiksmų planas) numatytas pirmasis tikslas - *vienoje valstybinėje kolegijoje studentų skaičius - ne mažesnis nei 1200 studentų*. Atlikta analizė leidžia teikti, kad Nutarimo projekte siūlomas trijų kolegijų susijungimas būtų tik formalus, nes nors bendras statistinis studentų skaičius institucijoje būtų didesnis, tačiau atskiruose susijungusiuose padaliniuose Utenoje, Panevėžyje, Šiauliuose išliktų toks pat. Studijų organizavimo prasme, sujungus tris skirtinguose, geografiškai nutolusiuose regionuose veikiančias kolegijas, studentų skaičius tam tikrose studijų kryptyse formaliai padidėtų, tačiau studijas vykdant šiuose atskiruose nutolusiuose padaliniuose studentų grupių dydžiai juose realiai vis viena išliktų tokie pat. Todėl jei pvz., šiuo metu kolegijoje tam tikroje studijų kryptyje yra nerentabilių grupių, po kolegijų sujungimo jų dydžiai liktų nepakitę. Tai reiškia, kad siekiamo efekto nebūtų pasiekta. Tačiau dėl sujungimo iškiltų studijų organizavimo, kokybės užtikrinimo sunkumų. Jei sujungimo atveju būtų nuspręsta atitinkamų studijų kryptių programas vykdyti tik viename konkrečiame padalinyje, tai reikštų, kad dviejuose likusiuose padaliniuose šių kryptių tektų atsisakyti. **Tai sumažintų aukštojo mokslo studijų prieinamumą regiono jaunimui ir kitiems gyventojams**, kurį kaip tik šia pertvarka siekiama sustiprinti. Tai ypač aktualu Utenos bei kituose regionuose gyvenančioms šeimoms, patiriančioms finansinių sunkumų. Joms, kaip teigiama Strata analitinėse apžvalgose, žymiai sudėtingiau išleisti vaikus studijuoti į kitą miestą, todėl jie renkasi studijas arčiau namų. Jei tam tikrų studijų kryptių Utenos mieste neliktų, tokie abiturientai apskritai prarastų galimybę studijuoti.

- *Stiprinant valstybinių kolegijų tinklą siekiama išsaugoti ir stiprinti aukštojo mokslo studijas regionuose, siekiant atliepti regiono darbo rinkos poreikius*. Tačiau sujungus tris, geografiškai viena nuo kitos nutolusias (pvz., atstumas nuo Utenos iki Šiaulių yra 180 km.), skirtinguose regionuose veikiančias kolegijas, reikėtų ne tik suderinti skirtingus Panevėžio, Šiaulių ir Utenos regionų darbo rinkos poreikius, bet norint padidinti studentų skaičių studijų programose, pagerinti šių programų kokybę - spręsti studijų programų suderinamumo klausimą. Šiuo metu Panevėžio, Šiaulių valstybinėje ir Utenos kolegijose yra vykdomos 25-ių studijų kryptių programos, iš kurių 10-yje studijų kryptių visos trys kolegijos turi studijų programų, kurios yra skirtingos savo turiniu, studijų rezultatais ir kt. Pvz., Elektronikos inžinerijos studijų kryptyje Utenos kolegija įgyvendina 1 pirmosios pakopos studijų programą (Automatinio valdymo sistemos), Panevėžio kolegija – 3 programas (Elektronikos inžinerija ir robotika, Elektros ir automatikos įrenginiai, Elektromechanika), Šiaulių valstybinė kolegija – 2 programas (Automatikos ir elektros inžinerija, Autotransporto elektronika). Norint užtikrinti reikiamą studentų skaičių tose pačiose studijų kryptyse vykdomose programose, pagerinti jų kokybę, tektų jas suderinti, pvz., iš trijų parengti vieną. Tai reikštų naują programos akreditaciją, laiką ir kitus iššūkius. Atsižvelgiant į šiuos argumentus, tikėtina, kad stiprinanti sinergija dėl atstumų tarp padalinių, aukščiau minėto sudėtingo vykdomų studijų kryptių programų suderinamumo, administravimo, būtų nedidelė. Todėl galima teigti, kad vykdyti trijų kolegijų sujungimą **neatlikus išsamaus tokio sujungimo poveikio kiekvienam iš trijų regionų vertinimo, sudėtinga numatyti, pasekmes, naudą, žalą, kurią patirs regionai, šių kolegijų bendruomenės**.

- *Stiprinant valstybinių kolegijų tinklą siekiama, kad valstybinės kolegijos absolventų, įsidarbinusių eiti atitinkamos kvalifikacijos reikalingas pareigas per 12 mėnesių po studijų baigimo, dalis nuo visų dirbančių ir netęsiančių mokslų absolventų būtų ne mažiau kaip 76 procentai.* Atlikti skaičiavimai rodo, kad siūlomas trijų kolegijų susijungimas šio tikslo pasiekimui esminės įtakos neturės, nes jo pasiekimas būtų skaičiuojamas procentine išraiška ir padidėjus studentų skaičiui įsidarbinusiųjų dalis liktų tokia pat. Pvz., remiantis Veiksmų plane pateikta valstybinių kolegijų veiklos analize, siūlomų sujungti trijų kolegijų absolventų įsidarbinimo rodikliai yra panašūs – 4 paskutiniųjų metų Panevėžio kolegijos absolventų įsidarbinimas siekia 48 proc., Šiaulių valstybinės kolegijos – 46 proc., Utenos kolegijos – 48, bendra šių kolegijų absolventų įsidarbinimo dalis sudaro 47 proc.; 2021 m. Panevėžio kolegijos absolventų įsidarbinimas siekia 52 proc., Šiaulių valstybinės kolegijos – 54 proc., Utenos kolegijos – 53 proc., bendra šių kolegijų absolventų įsidarbinimo dalis – apie 53 proc. Šie rodikliai nepakis ir sujungus kolegijas, ir joms veikiant savarankiškai, jei nebus imtasi atitinkamų priemonių.

- *Stiprinant valstybinių kolegijų tinklą siekiama, kad būtų užtikrintas pakankamas valstybinių kolegijų dėstytojų potencialas vykdyti kokybiškas studijas: ne mažiau kaip 50 procentų dirbančių dėstytojų dirba visu etatu, ne mažiau kaip 10 procentų dėstytojų, turinčių mokslo (meno) daktaro laipsnį, dirba bent 0,5 etato dalimi.* Atlikti skaičiavimai rodo, kad trijų kolegijų susijungimas reikšmingo pokyčio nesukurs, nes tikslo pasiekimas skaičiuojamas procentine išraiška ir kai kurių jungiamų kolegijų atžvilgiu po sujungimo gali būti mažesnis, o kai kurių – neženkiai didesnis. Pvz., remiantis Veiksmų plane pateikta valstybinių kolegijų veiklos analize, 2018-2021 m. Panevėžio kolegijoje visu etatu vidutiniškai dirbo 31 proc. dėstytojų, Šiaulių valstybinėje kolegijoje – 45 proc. dėstytojų, Utenos kolegijoje 20 proc. dėstytojų. Bendra tokių dėstytojų dalis sujungus kolegijas sudarytų apie 32 proc.; 2021–2022 studijų metais Panevėžio kolegijoje mokslo (meno) dėstytojų su mokslo (meno) daktaro laipsniais užimtų etatų dalis tarp visų dėstytojų etatų – 24 procentai, Šiaulių valstybinėje kolegijoje 29 proc., Utenos kolegijoje – 20 proc. Bendra tokių dėstytojų dalis sujungus kolegijas sudarytų apie 24 proc. Be to, jungimo atveju kiltų papildomų personalo administravimo, judėjimo, akademinės kultūros kūrimo iššūkių, kuriuos įveikti dėl didelių atstumų tarp padalinių ir trumpo laiko būtų nepalyginamai sudėtingiau nei veikiant savarankiškoms kolegijoms. Tai nesudarytų pagrįstų prielaidų pasiekti Veiksmų plane numatyto trečiojo tikslo.

- *Valstybinių kolegijų tinklo pertvarka siekiama pagerinti studijų kokybę, kurios viena iš pagrindinių sąlygų – taikomuoju mokslu ir praktine veikla grįstos studijos. Stiprinant kolegijas siekiama užtikrinti pakankamas MTEP ir (arba) meno veiklos apimtis įgyvendinant nuo 2029 metų sausio 1 d. įsigaliosiančias Mokslo ir studijų įstatymo 52 straipsnio 4 dalies nuostatas, pagal kurias galimybė vykdyti konkrečios pakopos studijas siejama su kolegijų MTEP ir (arba) meno veiklos lygiu bei pakankamą studentų skaičių kokybiškoms studijoms vykdyti, veiklos stabilumui ir valdymo efektyvumui užtikrinti.* Trijų kolegijų sujungimas, tikėtina, galėtų reikšmingiau įtakoti šio siekio įgyvendinimą, užtikrinant, kad sujungtos kolegijos studijos būtų pagrįstos ne tik profesine praktika, bet ir ne žemesnio kaip patenkinamo lygio tam tikros (tam tikrų) mokslo (meno) krypties (krypčių) taikomaisiais moksliniais tyrimais ir eksperimentine plėtra ir (arba) meno veikla. Darytina prielaida, kad tai pasiekti galimai būtų paprasčiau sutelkus sujungtų kolegijų mokslininkų potencialą. Tačiau įvertinant tai, kad kolegijų MTEP lygio reikalavimai keliami pirmą kartą per kolegijų istoriją ir jie įsigalios po 5 metų, kolegijos turi pakankamai laiko ir žmogiškojo mokslinio potencialo šį lygį pasiekti savarankiškai. Visoms be išimties kolegijoms šiuo klausimu būtina metodinė pagalba iš LR ŠMSM, LMT. Minėtą lygį galima pasiekti nebūtinai įvykdžius fizinį institucijų sujungimą, o pvz., sukūrus trijų ar daugiau aukštųjų MTEP konsorciumą.

- *Valstybinių kolegijų tinklo pertvarka siekiama sutelkti studijoms ir taikomiesiems moksliniams tyrimams reikalingus žmogiškuosius išteklius (užtikrinant galimybes didesnei dėstytojų*

daliai dirbti visu etatu ir taip pat gauti didesnę darbo užmokestį), infrastruktūrą, skiriamą valstybės finansavimą, taip atliepiant regiono, sektoriaus taikomųjų mokslinių tyrimų ir aukštos kvalifikacijos specialistų rengimo poreikius ir galimybes. Tačiau gilesnė analizė rodo, kad trijų kolegijų sujungimas menkai sąlygotų žmogiškųjų išteklių sutelkimą, nes geografiškai nutolę aukštosios mokyklos padaliniai nebūtų patogūs dirbti dėl atstumo, net ir įvertinus nuotolinio darbo galimybes. Be to, ir dabar dėstytojai gali dirbti kitose aukštosiose mokyklose. Infrastruktūros ir valstybės finansavimo sutelkimas teigiamai įtakotų studijų ir taikomųjų tyrimų organizavimą, tačiau pagrindinė infrastruktūros ir valstybės finansavimo dalis vis tiek liktų sujungtos aukštosios mokyklos padaliniuose. Valdymo ir finansinės veiklos efektyvumui trijų kolegijų sujungimas galimai turėtų nereikšmingos teigiamos įtakos, nes padalinių veiklai užtikrinti vis viena reikėtų administracinio, studijas aptarnaujančio, ūkinio personalo.

Pateikti argumentai leidžia teigti, kad fizinis valstybinių Panevėžio, Šiaulių ir Utenos kolegijų sujungimas nesukurtų siekiamo efekto ir esmingai nepadidintų naujai sukurtos institucijos konkurencingumo, įvaizdžio nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu ir nesudarytų prielaidų pasiekti Valstybinių kolegijų stiprinimo plane nustatytus ilgalaikius tikslus dėl studentų skaičiaus stabilizavimo, absolventų įsidarbinimo, akademinio, administracinio personalo sutelktumo, MTEP lygio ir kt. Be to, **Nutarimo projekte numatytas laikas iki 2023 m. gruodžio 1 d. valdymo organams priimti sprendimus dėl galimo reorganizavimo būdo jungiantis trims kolegijoms, yra akivaizdžiai nepakankamas.**

Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, **prašome sustabdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl 2023–2024 metų valstybinių kolegijų tinklo stiprinimo plano įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“ priėmimą ir skirti išteklius, laiką išsamiai kolegijų sujungimo poveikio regionams, kolegijų bendruomenėms analizei ir vertinimui, atliekant vertinimą atsižvelgti į kolegijų, regionų savivaldos, verslo struktūrų nuomonę.**

Utenos kolegijos Tarybos pirmininkas

Valdas Trinkūnas